

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการสกัดวิตามินอี (แอลฟาโทโคฟีรอล) ออกจากเมล็ดดอกทานตะวันบดที่มีขนาด 425-600 ไมโครเมตร โดยเปรียบเทียบการสกัด 2 วิธีคือ การสกัดด้วยตัวทำละลายอินทรีย์และการสกัดด้วยคาร์บอนไดออกไซด์ที่สภาวะเหนือจุดวิกฤต ซึ่งในการสกัดด้วยคาร์บอนไดออกไซด์ที่สภาวะเหนือจุดวิกฤต ทำการศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพคือความดันและอุณหภูมิ โดยทำการทดลองในช่วงความดัน 130-170 บาร์ ช่วงอุณหภูมิ 35-45 องศาเซลเซียส และอัตราการไหลของคาร์บอนไดออกไซด์คงที่ที่ 0.5 มิลลิตรต่อนาที จากการศึกษาพบว่า การเพิ่มความดันส่งผลให้ความสามารถในการละลายของน้ำมันดีขึ้น จึงทำให้การสกัดดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ปริมาณแอลฟาโทโคฟีรอลที่สกัดได้มีค่าน้อยลงเมื่อทำการเพิ่มความดัน นอกจากนี้พบว่า การเพิ่มอุณหภูมิในการสกัด ไม่ส่งผลต่อการสกัดแอลฟาโทโคฟีรอล โดยในงานวิจัยนี้ ปริมาณแอลฟาโทโคฟีรอลที่สามารถสกัดได้สูงสุดคือ 2.52 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัมเมล็ดดอกทานตะวันบด ที่สภาวะความดัน 130 บาร์ อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส โดยใช้คาร์บอนไดออกไซด์ปริมาณ 500 มิลลิตร และเมื่อใช้เอทานอลเป็นตัวทำละลายร่วมกับคาร์บอนไดออกไซด์ที่สภาวะเหนือจุดวิกฤต ปริมาณแอลฟาโทโคฟีรอลที่สกัดได้มีค่าเพิ่มขึ้นเพียง 1.3 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับ การสกัดด้วยตัวทำละลายเอทานอลโดยใช้เครื่องปั่นกวนที่ความเร็วรอบ 400-500 รอบต่อนาที ที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เวลา 7 ชั่วโมง ซึ่งสามารถสกัดแอลฟาโทโคฟีรอลได้สูงถึง 25.13 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัมเมล็ดดอกทานตะวันบด จะเห็นว่าปริมาณแอลฟาโทโคฟีรอลที่สกัดได้ด้วยคาร์บอนไดออกไซด์ที่สภาวะเหนือจุดวิกฤตมีค่าน้อยมาก ทั้งนี้เป็นเพราะในช่วงสภาวะที่ทำการทดลองในงานวิจัยนี้ แอลฟาโทโคฟีรอลมีความสามารถในการละลายในคาร์บอนไดออกไซด์ที่สภาวะเหนือจุดวิกฤตที่ต่ำ นอกจากนี้ยังศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของการตกผลึกวิตามินอีออกจากตัวทำละลายอินทรีย์ด้วยคาร์บอนไดออกไซด์ที่สภาวะใกล้จุดวิกฤต พบว่าสภาวะที่ดีที่สุดในการตกผลึกคือที่อัตราการไหลของคาร์บอนไดออกไซด์ 5 มิลลิตรต่อนาที และอุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ซึ่งสามารถตกผลึกได้สูงสุด 17.56 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัมเมล็ดดอกทานตะวันบด เมื่อใช้เอทานอลเป็นตัวทำละลาย

The aim of this study was to extract vitamin E (α -tocopherol) from sunflower seeds using conventional extraction and supercritical carbon dioxide. The sample was ground and was in the size range of 425-600 μ m. In the study of supercritical carbon dioxide extraction, the effects of extraction pressure and temperature on the yield were investigated. The experiments were conducted at the pressure range of 130-170 bar and the temperature ranging from 35 to 45 $^{\circ}$ C, carbon dioxide flow rate of 0.5 mL/min. It was found that an increase in the extraction pressure resulted in a higher amount of oil extracted. However, the amount of α -tocopherol extracted was decreased as the pressure increased. In addition, an increase in the extraction temperature did not improve the extraction yield significantly. In this study, the highest amount of α -tocopherol extracted was 2.52 mg per 100 g of sunflower seed when using the extraction pressure of 130 bar, temperature of 40 $^{\circ}$ C and 500 mL of carbon dioxide. When adding ethanol as a co-solvent, the extraction was improved by 1.3 times. In the conventional extraction using a hot plate with the speed of 400-500 rpm, temperature of 50 $^{\circ}$ C, extraction time of 7 hours and ethanol as a solvent, the highest amount of α -tocopherol extracted was obtained to be 25.13 mg per 100 g of sunflower seed. The low amount of α -tocopherol extracted in this study could be due to the low solubility of α -tocopherol in the supercritical carbon dioxide within the range of operating conditions studied. In the precipitation of α -tocopherol from ethanol using the GAS technique, the highest amount of α -tocopherol precipitated was found to be 17.56 mg per 100 g of sunflower seed when using carbon dioxide as an anti-solvent with the flow rate of 5 mL/min at 25 $^{\circ}$ C.